

Dżibuti – nurkowanie z rekinami wielorybimi – 9 dni

(dodatkowo możliwość zwiedzenia północy Etiopii – 9 dni
– Addis Abeba, Debre Markos, Lalibela, Góry Simien)

Termin: 5-13 grudnia 2010

Rekiny wielorybie to największe z żyjących ryb. A przy tym zupełnie niegroźne dla człowieka, ponieważ żywią się planktonem. Prowadzą wędrowny styl życia i można je spotkać w różnych częściach świata. Od listopada do końca stycznia żerują u wybrzeży Dżibuti, niewielkiego kraju położonego we wschodniej Afryce, nad Zatoką Adeńską i cieśniną Bab al-Mandab. Kraj ten graniczy z Somalią, Etiopią i Erytreą. Przyjeżdża tu niewielu turystów, a jedyne trzy centra nurkowe są w stolicy kraju, mieście Dżibuti.

Zapraszamy na wyprawę, w trakcie której będziemy mieszkać na niewielkiej wyspie Moucha. W trakcie nurkowań zobaczymy niezniszczoną jeszcze faunę i florę oraz niesamowite wraki. Woda ma tu w grudniu temperaturę ok. 30 st. C, nie zabierajcie więc grubych pianek!

Dodatkowo istnieje możliwość przedłużenia wyprawy i zwiedzenia północnej części Etiopii, z zabytkami niezwyklej kultury rozwijającej się tu od tysięcy lat. To z Etiopii pochodziła Królowa Saby, która przywoziła bogate dary dla biblijnego Króla Salomona; to tu, w eAksum, przechowywana jest legendarna Arka Przymierza. Również w Etiopii – w Hadar – archeolodzy odnaleźli kości Lucy, czyli naszej pra... pra... prababki. Można je oglądać w Muzeum Narodowym w stolicy Etiopii – Addis Abebie.

PROGRAM:

Dzień 1 (05.12.2010)

Wylot z Warszawy (godz. 13:05).

Dzień 2 (06.12.2010)

Przylot do Dżibuti (godz. 12:15), transfer do portu, przeprawa na Moucha Island. Zakwaterowanie w bungalowach, w wygodnych, dwuosobowych pokojach z klimatyzacją, obiadokolacja, nocleg.

Dni 3-7 (07-11.12.2010)

Pobyć na wyspie z pełnym wyżywieniem (śniadanie, obiad, kolacja), 10 nurkowań z łodzi, w tym wyprawa na snorkeling z rekinami wielorybimi.

W programie m.in.:

- 1) Wyjazd na eksplorację Tadjourah: nurkowania na Ras Ali i Ras Duan na Afar Land, przepięknych rafach, gdzie można zobaczyć żółwie, rekiny rafowe, a przede wszystkim koralowce i tabele d'acropora. Między znurkowaniami krótkie zwiedzanie miasteczka Tadjourah.
- 2) Nurkowania na wrakach „Faon” (frachtowiec typu Liberty) i holowników portowych. Wraki są zachowane w dobrym stanie, bujnie rozwinęło się na nich podwodne życie, z ławicami kolorowych ryb.
- 3) Nurkowanie na Banc Danakil. Na pełnym morzu podziwiamy faunę i florę rafową, oglądamy rekiny i inne większe i mniejsze ryby.
- 4) Inne okoliczne rafy.

Dzień 8 (12.12.2010)

Po śniadaniu transfer łodzią do miasta Dżibuti, czas wolny na zakupy (pamiątki), możliwość odbycia wycieczki do Lake Assal, słonego jeziora na skraju Depresji Danakilskiej, najniższej położonego i najgorętszego miejsca w Afryce. Wieczorem (godz. 19:30) wylot do Warszawy.

Dzień 9 (13.12.2010)

Przylot do Warszawy o 12.10.

OPCJONALNIE WYPRAWĘ MOŻNA ROZPOCZĄĆ OD ZWIEDZANIA ETIOPII:

Dzień 1 (26.11.2010)

Wylot z Warszawy (godz. 13:20).

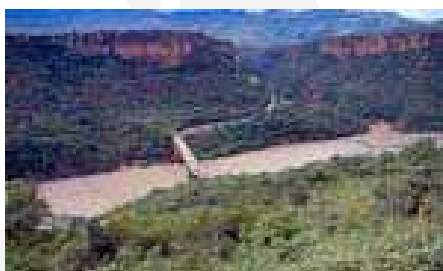
Dzień 2 (27.11.2010)

Przylot do Addis Abeby na lotnisko międzynarodowe Bole (godz. 2:10), transfer do hotelu, zakwaterowanie. Po śniadaniu czas wolny na zwiedzanie stolicy Etiopii. Nocleg w hotelu.

Dzień 3 (28.11.2010)

Po śniadaniu przejazd do Debre Markos przez krainę pól uprawnych i pastwisk. Po 100 kilometrach wizyta w XIII-wiecznym monasterze Debre Libanos i podziwianie XVII-wiecznego mostu nazywanego Portugalskim. Następnie kanion Nilu Błękitnego przez wielu podróżników uważany za wspanialszy od amerykańskiego Wielkiego Kanionu. Przerwa na lunch w Debre Markos. Dalsza jazda do miejscowości Bahir Dar po widowiskowej trasie, wizyta we wsi zamieszkaną przez lud Amhara. Nocleg w hotelu.

Dzień 4 (29.11.2010)

Po wczesnym śniadaniu wycieczka do wodospadów na Nilu Błękitnym – 30 kilometrów po szosie, następnie pieszo. Po drodze możliwość oglądania ptaków. Po południu rejs po jeziorze Tana, największym w Etiopii do ukrytych na wyspach monastyrów. Nocleg w hotelu.

Dzień 5 (30.11.2010)

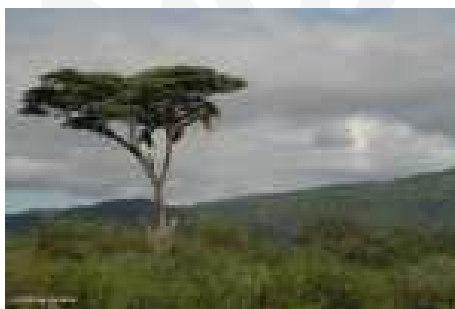
Po śniadaniu przejazd do Gondar (180 km), XVII-wiecznej stolicy Etiopii. Gondar założył król Fasiladas w 1636 roku, jego zamek zachował się do dziś. To przypominająca średniowieczny europejski zamek, jakiej nie spotka się w żadnym innym afrykańskim kraju. Następnie oglądanie monasteru Debre Berhan Selassie, sławnego ze wspaniałych obrazów i fresków. Wizyta w Łażni Króla Fasiledasa i w wiosce „czarnych Żydów” – felaszy. Nocleg w hotelu.

Dzień 6 (01.12.2010)

Przejazd do Parku Narodowego Gór Simien. Wypatrywanie Dżelad – jedynych trawożernych małp na świecie, pasących się czasem w stadach liczących po kilkaset osobników. Powrót do hotelu w Gondar.

Dzień 7 (02.12.2010)

Przejazd do Lalibeli (360 km) widowiskową trasą przez góry Gunna i kanion Tekeze. Nocleg w hotelu.

Dzień 8 (03.12.2010)

Trwające cały dzień zwiedzanie jedenastu wykutych w skałach kościołów. To najważniejszy punkt na całej trasie historycznej. Nikt do końca nie wie, jak zostały zbudowane. Legenda mówi, że król Lalibela zaczął je wznosić z boskiego nakazu, a w pracach pomagali mu aniołowie. Nocleg w hotelu.

Dzień 9 (04.12.2010)

Przejazd do Dessie (300 km) przez wyżynę Dilb, gdzie można spotkać endemiczne małpy Gelada. Po drodze spotkanie z ludem Wollo znanym z noszonych wspaniałych futrzanych kryz. Nocleg w hotelu.

Dzień 10 (05.12.2010)

Przejazd do Addis Abeby (400 km) przez Wielki Rów Afrykański. Transfer do hotelu, czas wolny na zwiedzanie nocnych atrakcji Addis Abeby.

Dzień 11 (06.12.2010)

Po śniadaniu transfer na lotnisko i przelot do Dżibuti.

Cena wynosi:

Dżibuti: 5150,- zł + przelot (ok. 3500,- zł)

Etiopia + Dżibuti: 12 250,- zł + przelot (ok. 2500,- zł)

Tylko Etiopia: 6775,- zł + przelot (ok. 2500,- zł)

Cena zawiera:

Dżibuti:

- transfery lotnisko w Dżibuti – Moucha Island – lotnisko w Dżibuti;
- 6 noclegów w dwuosobowych klimatyzowanych pokojach z łazienką w bungalowach na Moucha Island;
- wyżywienie: 3 posiłki dziennie (poczynając od kolacji w dniu 2, kończąc na śniadaniu w dniu 8);
- napoje do posiłków;
- 9 nurkowań z łodzi (butle, balast);
- snorkeling z rekinami wielorybimi;
- ubezpieczenie turystyczne: KL, NNW, bagaż.

Etiopia:

- transfery lotnisko – hotel – lotnisko;
- transport podczas programu samochodami 4x4 Toyota Land Cruiser;
- zakwaterowanie w hotelach w pokojach 2-osobowych, a na campingach namiotach 2-osobowych;
- sprzęt campingowy;
- wyżywienie: śniadanie dnia 2, trzy posiłki dziennie w dniach 3-10;
- bilety wstępów (poza atrakcjami w Addis Abebie);
- opłaty parkowe;
- lokalnych przewodników;
- wycieczki statkiem;
- ubezpieczenie turystyczne: KL, NNW, bagaż;
- dla osób nurkujących w Dżibuti: przelot Addis Abeba – Dżibuti – Addis Abeba.

Cena nie zawiera:

Dżibuti:

- międzynarodowego przelotu Warszawa – Dżibuti – Warszawa;
- wizy Dżibuti (70 EUR – do uzyskania w Ambasadzie Francji w Warszawie);
- opłaty lotniskowej przy wylocie z kraju (17 USD);
- dopłaty do pokoju 1-osobowego (150 EUR);
- dodatkowych nurkowań;
- wycieczki do Lake Assal (85 EUR);

- alkoholu, napojów poza posiłkami;
- wydatków własnych, napiwków.

Etiopia:

- międzynarodowego przelotu Warszawa – Addis Abeba - Warszawa;
- wizy etiopskiej płatnej na lotnisku (20 USD);
- dopłaty do pokoju 1-osobowego – 145 USD;
- biletów wstępu do obiektów zabytkowych i muzeów w Addis Abebie;
- opłat za filmowanie – zdjęcia obiektów i wewnątrz są zazwyczaj bezpłatne, za kamerę należy płacić;
- dodatkowych posiłków, napojów i alkoholi;
- wydatków własnych, napiwków.

Informacje dodatkowe:

DŻIBUTI (Republika Dżibuti)

Stolica: Dżibuti

Waluta: frank dżibutyjski (DFR)

Języki urzędowe: francuski, arabski

Inne języki: afar, somalijski

WIZA, PRZEPISY WJAZDOWE. Obywatele polscy udający się do Dżibuti muszą mieć wizę turystyczną wystawioną na okres 30 dni. Istnieje możliwość uzyskania wizeny turystycznej do Dżibuti w Ambasadzie Republiki Francuskiej w Warszawie. Wszelkie pytania w sprawie szczegółowych warunków uzyskania wizeny oraz jej ważności należy kierować bezpośrednio do Ambasady Francji. Obywatele polscy planujący podróż do Dżibuti z Etiopii mogą również ubiegać się o wizę do Dżibuti w Etiopii. W tym celu konieczne jest przedstawienie w Ambasadzie Dżibuti listu z Ambasady RP w Addis Abebie. Paszport powinien być ważny co najmniej 6 miesięcy. Opłata lotniskowa przy wylocie z kraju wynosi 20 USD.

PRZEPISY CELNE. Nie ma ograniczeń we wwozie i wywozie pieniędzy. Restrykcje celne nie różnią się od powszechnie stosowanych.

MELDUNEK. Obowiązek meldunkowy dotyczy cudzoziemców przebywających w Dżibuti ponad 30 dni.

UBEZPIECZENIE. Nie ma przepisów dotyczących obowiązkowych ubezpieczeń osobowych i komunikacyjnych. Zaleca się jednak wykupienie odpowiedniego ubezpieczenia na wypadek choroby i nieszczęśliwych wypadków oraz na ewentualność medycznej ewakuacji drogą lotniczą w sytuacjach zagrażających życiu.

CHOROBY, SZCZEPIENIA, SŁUŻBA ZDROWIA. Cholera jest dość powszechną chorobą w Dżibuti. Zaleca się spożywanie wody tylko butelkowanej oraz unikanie napojów z lodem. W Dżibuti dość powszechne są malaria oraz gorączka dengue. Zaleca się profilaktykę przeciwko malarii oraz natychmiastowy kontakt z lekarzem w przypadku zaobserwowania objawów grypopodobnych. Przed wyjazdem do Dżibuti należy się upewnić o wymaganych szczepieniach. Przy wjeździe wymagana jest międzynarodowa książeczka szczepień z ważnym szczepieniem przeciw żółtej febrze. Zalecane są również szczepienia między innymi przeciwko żółtacze A i B, tyfusowi, tężcowi, polio i zapaleniu opon mózgowych. W Dżibuti dostępna jest jedynie prywatna opieka medyczna, a na prowincji często nie ma klinik. Wizyta u lekarza kosztuje ok. 30 USD, za dobę w szpitalu prywatnym trzeba zapłacić ponad 100 USD. Leki często są niedostępne lub bardzo drogie.

INFORMACJE DLA KIEROWCÓW. Międzynarodowe prawo jazdy uprawnia do prowadzenia pojazdów. Aby dojechać do celu warto wynająć przewodnika, dostępnego na większości skrzyżowań, co również jest stosowane przez miejscowych taksówkarzy. W północnym dystrykcie Tadjourah, w dystrykcie Obock oraz w na południu w okolicy Ali Sabieh istnieje niebezpieczeństwo natrafienia na miny lądowe. Nie należy podróżować nieutwardzonymi drogami bez wcześniejszego upewnienia się u lokalnych władz czy drogi te są bezpieczne.

BEZPIECZEŃSTWO. Niebezpieczna jest prowincja, regiony skupisk uchodźców. Stolica jest stosunkowo bezpieczna ze względu na dużą bazę wojsk francuskich i jednostek amerykańskich. Kradzieże są zjawiskiem dość powszechnym w Dżibuti, dlatego nie zaleca się spacerowania po mieście po zapadnięciu zmroku. Zdarzają się przypadki napaści na prowincji. Podróżowanie samochodem poza miasta w nocy jest niebezpieczne ze względu na dużą częstotliwość wypadków na drogach powodowanych przez nieoświetlone pojazdy oraz swobodnie spacerujące po drogach zwierzęta.

Na głównych drogach policja sporadycznie zatrzymuje podróżujących w celu sprawdzenia dokumentów. Należy mieć przy sobie dokumenty tożsamości.

Należy szczególnie unikać regionu przygranicznego z Erytreą. Od kwietnia 2008 r. pomiędzy Dżibuti a Erytreą toczy się spór o terytoria przygraniczne. Istnieje niebezpieczeństwo ataków terrorystycznych z sąsiadującej od południa Somalii.

Notuje się coraz częstsze ataki pirackie na wodach Morza Czerwonego oraz w Zatoce Adeńskiej przez zorganizowane grupy z Somalii.

PRZYDATNE INFORMACJE:

- Kartą kredytową można płacić tylko w niewielu miejscach. W Dżibuti nie ma bankomatów. Należy przywieźć dewizy w gotówce lub międzynarodowo uznane czeki podróżne (travellers-cheques).
- W przypadku dolarów amerykańskich (USD), w miejscach wymiany waluty (w tym również w hotelach) akceptowane są tylko banknoty nie starsze niż z 2003 r.
- Koszty utrzymania w Dżibuti należą do najwyższych na świecie.
- Dżibuti jest krajem w przeważającej mierze muzułmańskim, dlatego zaleca się ubiór raczej konserwatywny.
- Dniem wolnym od pracy jest piątek.

ETIOPIA (Federalna Demokratyczna Republika Etiopii)

Stolica: Addis Abeba

Waluta: etiopski birr (ETB), 1 ETB = 100 centów

Język urzędowy: amharski

Inne języki: angielski oraz miejscowe języki etniczne (oromo, tigrinia)

WIZA, PRZEPISY WJAZDOWE. Obywatele polscy udający się do Etiopii muszą mieć wizę na przyjazd i pobyt. Wiza turystyczna dla polskich obywateli wydawana jest na lotnisku w Addis Abebie. Wiza turystyczna uzyskana na lotnisku jest jednokrotna i ważna przez 30 dni. W razie potrzeby można ją przedłużyć w Immigration Authority przy Churchill Road w Addis Abebie. Procedura jest prosta, a wizę odbiera się następnego dnia. Przy wjeździe wymagany jest co najmniej 6-miesięczny okres ważności paszportu. Nie ma możliwości uzyskania wizy na żadnym przejściu granicznym z krajami sąsiadującymi. Kary za pobyt w kraju bez ważnej wizy są wysokie, a procedura uzyskania wizy wyjazdowej w tego typu przypadkach jest długa i uciążliwa.

PRZEPISY CELNE. Wwóz profesjonalnego sprzętu (kamery wideo, aparaty fotograficzne, urządzenia nagrywające oraz broń strzelecka) wymaga zgody ministerstwa kultury i informacji lub urzędu ds. ochrony środowiska. Amatorski sprzęt turystyczny można wwozić bez ograniczeń. Kontrola na

lotnisku skrupulatnie prześwietla bagaż wyjeżdżających. Sprawdzane są zwłaszcza krzyże metalowe oraz wyroby ze skóry i kości zwierząt chronionych.

Przy wywozie pamiątek o większej wartości oraz dzieł sztuki należy się liczyć z tym, że celnik kontrolujący bagaże może zażądać pozostawienia tych przedmiotów na lotnisku przed odprawą w celu sprawdzenia ich wartości. Przedmioty te nie są zwracane. Dlatego najlepiej wcześniej uzyskać zgodę Muzeum Narodowego w Addis Abebie na ich wywóz, zaś na wywóz wyrobów ze skór i kości dzikich zwierząt – zgodę urzędu ds. ochrony środowiska. Lokalny sprzedawca z reguły powinien znać powyższe procedury.

MELDUNEK. Przy pobytach dłuższych niż 30 dni wymagana jest rejestracja. Meldunku dokonuje się w urzędzie imigracyjnym (wniosek, 2 zdjęcia, opłata skarbową).

UBEZPIECZENIE. Polisy ubezpieczeniowe nie są obowiązkowe. Zaleca się jednak wykupienie polisy w międzynarodowej firmie ubezpieczeniowej, ponieważ polskie firmy nie są w Etiopii znane. Polisa powinna obejmować również koszty ewakuacji drogą powietrzną w szczególnie niebezpiecznych przypadkach zagrożenia zdrowia i życia.

CHOROBY, SZCZEPIENIA, SŁUŻBA ZDROWIA. Zaleca się posiadanie międzynarodowej książeczki szczepień z ważnym szczepieniem przeciw żółtej febrze. Choroba ta występuje na terenach niżej położonych, a ponadto jest to szczepienie obowiązkowe przy podróżach z Etiopii do krajów sąsiednich. Zaleca się także dokonanie szczepień przeciw żółtacze typu A i B, tężcowi, tyfusowi, zapaleniu opon mózgowych i wścieklicznie. Na terenach położonych poniżej 2000 m n.p.m. występuje zagrożenie malarią. Z uwagi na stosunkowo częste występowanie szczególnie niebezpiecznej odmiany malarii – mózgowej – należy zachować szczególną ostrożność na terenach malarycznych i stosować profilaktykę. Ze względu na duże zagrożenie pasożytami i bakteriami pokarmowymi, zaleca się spożywanie wody butelkowanej, unikanie napojów z lodem oraz częste mycie rąk (koniecznie przed każdym posiłkiem). Należy o tym pamiętać zwłaszcza na prowincji, gdzie warunki higieniczne w hotelach i restauracjach pozostawiają wiele do życzenia. Posiłki w restauracjach, szczególnie tych często uczęszczanych, zwykle są bezpieczne. Należy unikać spożywania surowych jarzyn, zwłaszcza sałaty, w przygodnych restauracjach, a także pamiętać, że małe restauracje mogą nie mieć urządzeń chłodniczych.

Państwowa opieka zdrowotna jest na bardzo niskim poziomie. Należy korzystać z prywatnych klinik. Stosunkowo tani i godny polecenia jest szpital Balcha w Addis Abebie, w którym pracuje personel rosyjski, choć oferowane usługi obejmują jedynie podstawowy zakres. W przypadkach poważnych oraz gdy trzeba wykonać specjalistyczne badania, zaleca się klinikę przy Ambasadzie Szwedzkiej. Na prowincji dość często można spotkać ośrodki zdrowia prowadzone przez misjonarzy. Koszt wizyty u lekarza wynosi około 10,00 USD (szpital Balcha) oraz 150,00 USD (Klinika Szwedzka), a doby w klinice prywatnej – minimum 50 USD. Warto być zaopatrzonym w podstawowe leki przeciwgorączkowe i regulujące przemianę materii.

Ograniczone zagrożenie trądem, szczególnie w rejonach pozbawionych właściwych warunków sanitarnych.

INFORMACJE DLA KIEROWCÓW. W Etiopii obowiązuje ruch prawostronny. Sieć drogowa jest słabo rozwinięta. Poza nielicznymi wyjątkami, w odległości powyżej 200 km od Addis Abeby szosy są bardzo złe, dlatego zalecane jest poruszanie się samochodem z napędem na cztery koła. Kierowcy etiopscy często jeżdżą niebezpiecznie, a ubezpieczenie pojazdu nie jest od nich wymagane. Ruch utrudniają liczni piesi wchodzący na jezdnię w dowolnym miejscu i bez ostrzeżenia, a także zwierzęta domowe. Wypożyczalnie samochodów są stosunkowo liczne. Na jazdę po mieście można wypożyczyć zwykły samochód osobowy bez kierowcy. Natomiast na wyjazdy poza miasto samochód wypożycza się zawsze z kierowcą. Jest to wymóg agencji, a poza tym obecność Etiopczyka ułatwia rozeznanie na nie oznakowanych drogach i porozumiewanie się na prowincji, gdzie języki obce są zwykle nieznanne.

Orientację w miastach utrudnia brak nazw ulic oraz numeracji domów. Za punkty orientacyjne służą znane lokalnej ludności miejsca, które nic nie mówią nowo przyjezdnym.

PODRÓŻOWANIE PO KRAJU. Etiopia jest stosunkowo bezpiecznym i przyjaznym dla turystów krajem. Nie ma ograniczeń dla podróżowania po kraju, poza oznaczonymi terenami wojskowymi i do stanu Ogaden, który jest zamknięty dla turystów ze względu na trwającą tam operację wojsk rządowych przeciwko separatystycznej partyzantce. Ograniczenia nadal obowiązują w 50-kilometrowej strefie granicznej z Erytreą (granica z tym krajem jest zamknięta, a tereny przygraniczne miejscami zaminowane). Z uwagi na niedawny konflikt etniczny, nie zaleca się wyjazdów do stanu Gambella oraz na pustynię Danakilską. Nie zaleca się również podróży do regionów Afar i Oromia. Ze względu na konflikt w Somalii, zdecydowanie odradza się podróże na wschodnie i południowo-wschodnie krańce kraju, w pobliże granicy z Somalią, a także z Kenią. Przy granicy z Kenią operują przeciwne etiopskiemu rządowi grupy zbrojne, zdarzają się również napaści rabunkowe.

Z tego samego względu należy również unikać podróżowania w 50-kilometrowej strefie przygranicznej z Sudanem.

Podróżować poza Addis Abebę należy z przewodnikiem znającym uwarunkowania lokalne. Zaleca się podróżowanie wyłącznie w ciągu dnia (obecność na drogach ludzi, zwierząt i nieoświetlonych pojazdów, a czasami także nielegalnych barier wznoszonych w celach rabunkowych) i tylko głównymi drogami. Komunikacja międzymiastowa i miejska jest dobrze rozwinięta i stosunkowo tania, choć często niezbyt komfortowa. Dobrą alternatywą dla komunikacji autobusowej jest komunikacja lotnicza. Linie narodowe Ethiopian Airlines, o renomie międzynarodowej, latają regularnie do większych miejscowości w kraju. Nocleg można znaleźć właściwie w każdej miejscowości, choć warunki często mogą być bardzo prymitywne. Należy liczyć się z brakiem bieżącej wody w toaletach. Warto mieć własny śpiwór i pościel oraz środek owadobójczy.

BEZPIECZEŃSTWO. Etiopia jest uważana za kraj stosunkowo bezpieczny. Ciężkie przestępstwa przeciw turystom zdarzają się rzadko. Należy zachować środki ostrożności w miejscach publicznych (m.in. na największym targu Addis Abeby – Merkato czy w dzielnicy Piazza) ze względu na kradzieże kieszonkowe. Zdarzają się przypadki oszustw, np. ze strony osób podających się za przewodników, czy kradzieże z samochodów w trakcie postoju na światłach drogowych. Należy unikać nocnych spacerów w miastach, zwłaszcza w Addis Abebie. W razie konieczności wskazane jest korzystanie z usług miejscowego, zaufanego przewodnika. Na terenach niezabudowanych lepiej zrezygnować z podróży po zmroku – na drogach zdarzają się liczne przeszkody (nieoświetlone pojazdy i zwierzęta hodowlane), a samochód może zostać obrabowany.

Na sytuację wewnętrzną wpływ mogą mieć wydarzenia w Somalii oraz Ogadenie. Występuje zagrożenie atakami terrorystycznymi, zwłaszcza w Addis Abebie, możliwe są również protesty lub zamieszki, dlatego należy unikać wszelkich zgromadzeń. Nie należy podejmować publicznych dyskusji na tematy polityczne.

RELIGIA, OBYCZAJE. Ludność Etiopii jest bardzo religijna i skrupulatnie przestrzega licznych postów określonych przez Etiopski Kościół Ortodoksyjny. Wchodząc do kościołów etiopskich, należy zdjąć buty. Turyści zwykle obowiązani są do wykupienia biletów wstępu do świątyń, a także do wniesienia opłat za prawo do wykonywania zdjęć. W okresach postu dania mięsne mogą być w restauracjach niedostępne. Dość liczną grupę wyznaniową stanowią też muzułmanie.

Umawiając się na spotkania należy wziąć pod uwagę fakt, iż większość Etiopczyków liczy czas od wschodu do zachodu słońca, co w konsekwencji powoduje 6-godzinną różnicę pomiędzy czasem etiopskim a czasem zachodnim (przykładowo godzina 6. zgodnie ze sposobem liczenia czasu w Etiopii może oznaczać 12. godzinę czasu zachodniego).

ŚWIĘTA. W Etiopii obowiązują następujące dni wolne od pracy: wszystkie niedziele (soboty są dniami roboczymi), 7 stycznia – Boże Narodzenie, 19 stycznia – Timkat, Tabaski (święto ruchome), 2 marca – Rocznicą Zwycięstwa pod Adwą, Rocznicą Urodzin Proroka Mahometa (święto ruchome), Wielki Piątek (przed Niedzielą Wielkanocną, święto ruchome), 1 maja – Międzynarodowe Święto Pracy, 5 maja – Dzień Zwycięstwa Patriotów Etiopskich, 28 maja – Rocznicą Obalenia Dergu, 11 września – Nowy Rok, 27 września – Meskel (Rocznicą Odnalezienia Prawdziwego Krzyża), zakończenie ramadanu (święto ruchome).

PRZYDATNE INFORMACJE:

- Urzędy są czynne od poniedziałku do piątku od 8.30 do 12.30 i od 13.30 do 17.00. Sklepy są na ogół czynne bez południowej przerwy, często do późnych godzin wieczornych.
- Tylko banki uprawnione są do wymiany pieniędzy. Nie ma bankomatów, urządzeń do przyjmowania opłat kartą (poza kilkoma hotelami w Addis Abebie – karty Visa). Należy przywieźć dewizy w gotówce (najlepiej USD, ale koniecznie banknoty nie starsze niż z 2001 r.) lub чеки podróżne (travellers-cheques – do realizacji w bankach w Addis Abebie). System bankowy jest bardzo słabo rozwinięty. W razie konieczności przekazania pieniędzy z zagranicy można korzystać z biur Western Union (Western Union wypłaca przekazane z za granicy pieniądze tylko w lokalnej walucie).
- Podróżując poza Addis Abebą, należy zaopatrzyć się w lokalną walutę, ponieważ możliwości wymiany dewiz są często ograniczone lub w ogóle ich nie ma.
- Opłata za noclegi w najlepszych hotelach w Addis Abebie wnoszona jest w birrach, na podstawie zaświadczenia o dokonaniu wymiany waluty. W innych hotelach takie zaświadczenie nie jest potrzebne. Tylko w kilku najlepszych hotelach w Addis Abebie można także płacić kartą kredytową.
- Należy bezwzględnie przestrzegać zakazu fotografowania niektórych obiektów, a zwłaszcza budynków, w których znajdują się instytucje państwowe, i mostów. Praktykowana jest konfiskata kamer fotograficznych a nawet areszt.

Źródło: poradnik MSZ „Polak za granicą”:

<http://www.msz.gov.pl/Polak,za,granica,2009,25696.html>